

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

Geografia

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

Narzędzia: ArcGIS Online

Materiały (dane): Dostarczone wraz z lekcją w serwisie ArcGIS Online

Cel: Ukazanie zróżnicowania środowiska geograficznego Polski w skali lokalnej i regionalnej.

Źródła:

1. ESRI Data & maps
2. Zintegrowana Platforma Edukacyjna – [Położenie i środowisko przyrodnicze obszaru Polski. Podsumowanie](#)
3. Zintegrowana Platforma Edukacyjna - [Geograficzne regiony Polski](#)
4. Zintegrowana Platforma Edukacyjna - [Regiony i krainy fizycznogeograficzne Polski](#)
5. Jerzy Solon et al., 2018 r., *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*. „Geographia Polonica”. 2 (91). s. 143–170.

1. Wstęp

Środowisko geograficzne Polski zadziwia różnorodnością. Aby przestrzeń geograficzna była bardziej czytelna, wyróżnione zostały poszczególne regiony i krainy fizycznogeograficzne kraju. Istnieje wiele klasyfikacji i podziałów regionalnych obszaru Polski. Najbardziej powszechny jest podział Polski na krainy geograficzne, wydzielony za pomocą pasów rzeźby terenu (pas pobrzeży, pas pojezierzy, pas nizin, pas wyżyn, pas kotlin, pas gór). Najważniejszym kryterium przy wyznaczaniu poszczególnych obszarów jest przede wszystkim ukształtowanie terenu oraz budowa geologiczna. Do czasu II wojny światowej wielu geografów posiadało własne koncepcje podziału Polski. Po wojnie należało rozwiązać spory i problemy związane z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski.

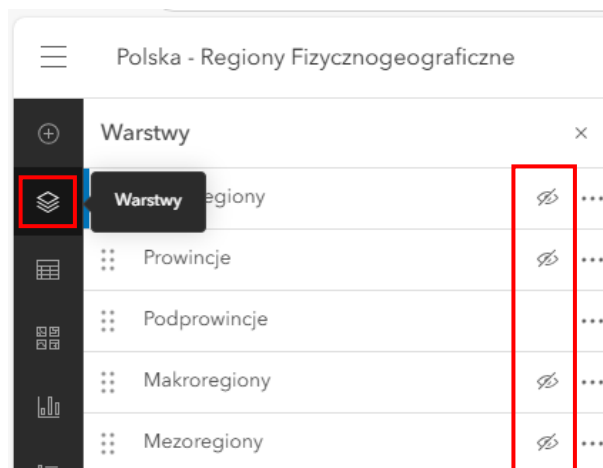
Dla zagadnień związanych z regionalizacją kraju najbardziej zasłużył się Jerzy Kondracki. W II połowie XX wieku wydał wiele publikacji podziału regionalnego Polski, które stały się powszechnym standardem powtarzanym w przyszłych publikacjach innych autorów. Ostatnim zaktualizowanym podziałem na jednostki fizycznogeograficzne jest mapa z 2018 r. utworzona przez zespół naukowy pod kierunkiem prof. Jerzego Solona, który poznamy podczas dzisiejszej lekcji. Dodatkowo, w czasie zajęć odkryjemy przykłady niektórych kontrastów środowiska Polski z wykorzystaniem przygotowanych aplikacji.

2. Zadania

1. Otwórz mapę [Regiony Fizycznogeograficzne - Polska](#).
2. Zaloguj się do swojego konta z subskrypcją ArcGIS Online za pomocą opcji w prawym górnym rogu.

Zaloguj się

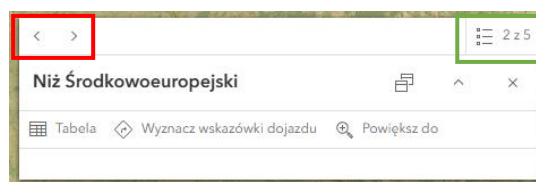
3. Wybierz ikonę **Warstwy** z lewego panelu bocznego. Włącz i wyłącz widoczność każdej z warstw. Przyjrzyj się, jak regiony kolejno dzielą się na poszczególne jednostki.

Wskazówka: Aby wyłączyć widoczność warstwy najedź kursorem myszy na jej nazwę. Wyświetli się ikona oka. Kliknij na ikonę tak, aby była przekreślona. Wtedy warstwa będzie niewidoczna.

4. Uzyskaj informacje o regionie, w którym się znajdujesz. Po kliknięciu w konkretne miejsce na mapie wyświetli się okno podręczne. W oknie przewijaj strony, aby uzyskać informacje.

Wskazówka: Jeśli widoczność danej warstwy nie jest włączona – informacja o niej nie ukaże się w oknie podręcznym.

5. Przybliż widok do miejsca, w którym aktualnie się znajdujesz za pomocą scrolla myszy lub ikon +/- . Możesz także wykorzystać opcję wyszukiwania. Ikony znajdują się w prawym dolnym rogu ekranu.

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

Zadanie 1: Na terenie których jednostek podziału geograficznego – megaregionu, prowincji, podprowincji, makroregionu czy mezoregionu – aktualnie się znajdujesz?

Odpowiedź:.....
.....
.....
.....

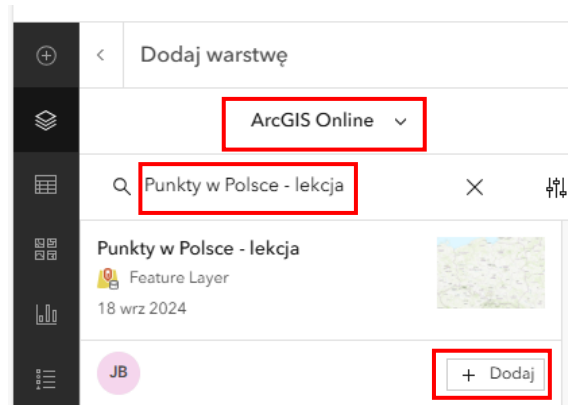

6. Do mapy dodaj warstwę **Punkty w Polsce – lekcja**. W tym celu wybierz opcję **Dodaj**.

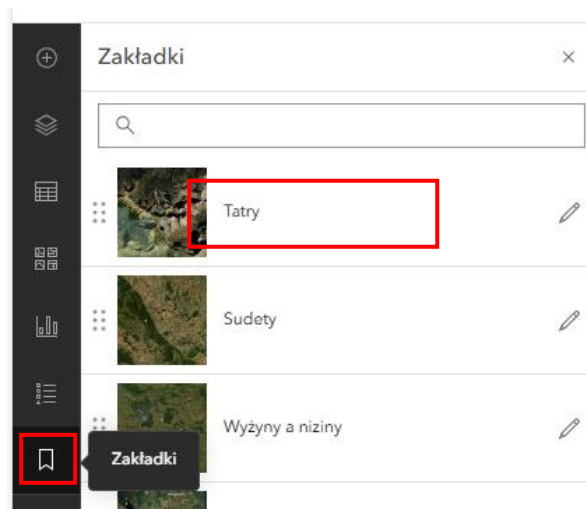

7. Następnie z zasobów **ArcGIS Online** wyszukaj warstwę oraz wybierz **+Dodaj**. Powróć do widoku warstw wybierając znak < obok napisu **Dodaj warstwę**.

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

8. Wybierz ikonę **Zakładki** z lewego panelu bocznego. Następnie kliknij na zakładkę **Tatry**. Zarówno punkt A, jak i punkt B są położone w Tatrach, jednak są to dwa różne, tatrzańskie „światy”. Punkty C i D znajdują się odpowiednio po północnej i południowej stronie grani górskiej. Ma to niebagatelne znaczenie dla klimatu i krajobrazu otoczenia tych punktów.

Zadanie 2: W jakich mezoregionach znajdują się punkty A i B? Czym różnią się krajobrazy tych dwóch mezoregionów? Z czego to wynika?

Wskazówka: Włącz widoczność odpowiednich warstw oraz wyłącz warstwy, które nie są w danym zadaniu potrzebne.

Odpowiedź:.....
.....
.....
.....
.....
.....

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

Zadanie 3: Uzupelnij tabelkę, wpisując **X** w odpowiednie pole:

Charakterystyka środowiska	Otoczenie punktu C	Otoczenie punktu D
Dłuższe zaleganie pokrywy śnieżnej w ciągu roku		
Wyższe położenie granicy między piętrzem kosodrzewiny a piętrzem hal		
Dłuższy czas dziennego nasłonecznienia		

9. Przejdź do zakładki **Sudety**. Pomiedzy punktami E i F znajduje się granica między pasmem górskim Sudetów a Przedgórzem Sudeckim.

Zadanie 4: Jaki jest typ budowy Sudetów? Wzdłuż jakiej struktury tektonicznej przebiega granica między Sudetami a Przedgórzem Sudeckim?

Odpowiedź:.....
.....

10. Wybierz zakładkę **Wyżyny a niziny**. Punkty G i H naniesione zostały po dwóch stronach granicy między wyżynami a nizinami.

Zadanie 5: Uzupelnij tabelkę, wpisując **X** w odpowiednie pole:

Charakterystyka środowiska	Otoczenie punktu G	Otoczenie punktu H
Występowanie licznych rozcięć erozyjnych		
Większe zróżnicowanie ukształtowania terenu		
Występowanie typowej wsi ulicówki w odległości poniżej 1 km		
Obecność zwartego kompleksu leśnego o powierzchni ponad 1000 ha		

Zadanie 6: Ilu kilometrom kwadratowym odpowiada 1000 ha?

Odpowiedź:.....

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

11. W zakładce **Jeziora** przedstawiono różne podtypy jezior polodowcowych Pojezierza Mazurskiego.

Wskazówka: Możesz zmienić mapę bazową, jeśli łatwiej będzie ci rozwiązywać zadania lub poruszać się po mapie. W tym celu wybierz ikonę **Mapa bazowa** z lewego panelu bocznego.

Następnie wybierz mapę, która będzie odpowiednia.

Zadanie 7: Przyporządkuj odpowiednim jeziorom ich typ genetyczny (zapisz literę, nazwę i typ).

jeziorno rynnowe, jezioro moreny dennej, jezioro wytopiskowe

Odpowiedź:.....
.....
.....

12. Przejdź do zakładki **Bałtyk**, na której przedstawiona została zatoka Pucka.

Zadanie 8: Uzpełnij tabelkę, dla każdego parametru wód morskich wpisując w odpowiednie pola cyfry od 1 do 3, gdzie 1 – wartość maksymalna, 2 – wartość średnia, 3 - wartość minimalna.

Charakterystyka wód	L	M	N
Głębokość			
Szybkość nagrzewania się wód			
Stopień zasolenia			
Średnie roczne temperatury			

13. W następnej zakładce **Wisła Polska** widać obszar całej Polski. Punkty O-S rozmieszczone zostały na rzece Wiśle od południa aż po północ.

Zadanie 9: Przyporządkuj punktom O – S odpowiednią frakcję osadów, które występują w korycie Wisły.

piasek drobnoziarnisty, ły, piasek gruboziarnisty, żwir (otoczaki)

Odpowiedź:.....
.....

14. Przejdź do zakładki **Wisła**.

Kontrasty środowiska geograficznego Polski

Zadanie 10: Porównaj sposób zagospodarowania obu brzegów Wisły na wysokości punktu T oraz wypisz ich zalety i wady.

Odpowiedź:.....
.....
.....
.....
.....

Dziękujemy za skorzystanie z naszych materiałów.

Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o.

OBSERWUJ NAS

Platforma edukacyjna

Facebook

Grupa nauczycieli

Geografia